

Endelhovenlaan 1, 3601 GR Maarssen
Postbus 1212, 3600 BE Maarssen
T 140346 F 0346 25 40 10
www.stichtsevecht.nl
info@stichtsevecht.nl

Raadsvoorstel

Onderwerp

Kaders monitoring sociaal domein

Begrotingswijziging

n.v.t.

Datum raadsvergadering

19 mei 2015

Commissie

14 april 2015

Portefeuillehouder

J.W. Verkroost

Afdeling

Mail opsteller

Leo.van.den.nieuwendijk@stichtsevecht.nl

Agendanummer

Registratie nummer

-VB/15/05059

Aan de gemeenteraad

Voorgesteld Besluit

1. Instemmen met de volgende kaders voor monitoring Sociaal Domein:
 - a. het leveren van de goede zorg op de juiste tijd;
 - b. Rijksmiddelen blijven taakstellend;
 - c. het kunnen vaststellen van een bovenwaartse trend van 2e naar 1e lijn en van 1e naar 0e lijn;
 - d. de vernieuwing (transformatie) moet binnen 3 jaar aantoonbare voordelen voor de klant bieden;
 - e. de monitoring moet te vergelijken zijn met gemeenten in Nederland (benchmarks VNG/KING/Waar staat je gemeente.nl).
2. De kadergroep decharge te verlenen met uitzondering van de eerder gegeven opdracht b; het zoveel mogelijk inzetten op het voorleggen van keuzeopties bij raadsbesluiten en de raad daarover informeren.

Samenvatting

In Stichtse Vecht is er door de raad extra belangstelling getoond voor het onderwerp monitoren sociaal domein. In het kader van een goede samenwerking tussen raad en college is het van belang dat het door de kadergroep van de raad gemaakte voorstel door het college wordt omarmd. Zo ontstaat een mooie co-creatie hiervan waardoor raad en college ieder vanuit zijn eigen rol daarmee aan de slag kan gaan.

Bijlagen

- Initiatiefvoorstel oktober 2014
- Ledenbrief VNG 23 december 2014
- Notitie kadergroep

Inleiding

In Stichtse Vecht is er door de raad extra belangstelling getoond voor het onderwerp monitoren sociaal domein. Dit is door de raad verwoord in een door hen aangenomen initiatiefvoorstel. Korthedshalve verwijzen wij naar bijlage 1 hiervoor.

De kern van dit voorstel betref:

1. Instemmen met het instellen van een tijdelijke kaderwerkgroep voor de duur van één (1) jaar om de kaderstellende en controlerende rol van de Raad te versterken voor de uitvoering van de gedecentraliseerde taken in het sociaal domein.
2. De bedoelde kaderwerkgroep heeft als taken met betrekking tot de decentralisaties:
 - a. informatie geven aan de raad over de voortgang van het versterken van de kaderstellende/controlerende rol;
 - b. het zoveel mogelijk inzetten op het voorleggen van keuzeopties bij raadsbesluiten en de raad daarover informeren;
 - c. zicht te houden op de uitvoering van de taken ter zake van de decentralisaties geconcretiseerd in relatie met de gestelde kaders. De werkgroep richt zich hierbij op de stelselmatigheid en niet op het incidentele karakter;
 - d. het stimuleren van het uitvoering geven aan het rekenkamerrapport, dat betrekking heeft op de decentralisaties; althans voor zover de raad deze aanbevelingen overneemt.
3. De werkgroep bestaat uit raads- en/of burgerleden. Per fractie kan één lid worden afgevaardigd. De wethouder maakt geen deel uit van de werkgroep.

Het voorliggende voorstel geeft invulling aan de belangrijkste hierboven genoemde taken, te weten a en c. Ten aanzien van punt d heeft de wethouder (Verkroost) op 20 januari 2015 een toezegging gedaan m.b.t. de Reactie op het rekenkamerrapport. T.a.v. punt b zal de kadergroep nog met een werkwijze/voorstel komen.

Visie van de gemeenteraad op Sociaal Domein en Toegang

Per 1 januari 2015 zijn de gemeenten Stichtse Vecht, Weesp en Wijdemeeren verantwoordelijk geworden voor de uitvoering van de nieuwe Participatiewet, Jeugdwet en Wmo. Deze transities zien de SWW gemeenten niet als geïsoleerde taken, maar als transformatie van het gehele sociaal domein. In 2014 heeft de gemeenteraad de Visie Sociaal Domein en de Uitgangspunten Toegang Sociaal Domein vastgesteld.

Het sociaal domein vraagt om anders denken en anders kijken naar de rol van inwoners, maatschappelijke partners en gemeenten. Dit sluit aan bij het onlangs verschenen advies 'Terugtrekken is vooruitzien' van de Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling (RMO). Hierin wordt beschreven dat de beweging van een terugtrekkende overheid alleen slaagt wanneer maatschappelijke initiatieven ruimte krijgen om publieke voorzieningen naar eigen waarden en inzicht te organiseren. Deze beweging vereist een fundamentele verandering van de verhouding tussen overheid en samenleving op het gebied van zeggenschap, financiering en rechtszekerheid. Overheid en samenleving moeten accepteren dat er meer verschil ontstaat in identiteit, omvang, keuzeaanbod en kwaliteit van voorzieningen als Zorg, Onderwijs en Welzijn.¹

In de Visie en Uitgangspunten Sociaal Domein zijn de volgende leidende uitgangspunten benoemd²:

1. De transities zijn geen geïsoleerde taken, maar een transformatie van het gehele sociale domein

¹ Visie en uitgangspunten Sociaal Domein SWW gemeenten

² Idem

2. Maatschappelijke partners en inwoners worden uitgedaagd om de transformatie gezamenlijk uit te werken
3. Inzet op preventie
4. Inzet op innovatieve oplossingen en middelen
5. Geloof en vertrouwen in eigen kracht van burgers en hun omgeving
6. Voor mensen in kwetsbare situaties zijn de gemeenten vangnet. Zij leveren dan maatwerk.
7. Toegang tot zorg en ondersteuning wordt dichtbij in de buurt georganiseerd. Waar dat niet kan, wordt samenwerking gezocht met regionale partijen.
8. De gelden vanuit het Rijk om de transformatie vorm te geven zijn kaderstellend.

De ontwikkelingen binnen het sociaal domein waar de drie SWW gemeenten voor staan, kunnen niet los worden gezien van leren en ontwikkelen. Van de burger wordt meer eigen kracht, verantwoordelijkheid, zelforganisatie en zelfredzaamheid verwacht. Maar dit betekent dat ook de gemeentelijke organisatie en bestuur op het vlak van kennis, houding en gedrag een ontwikkeling moet doormaken. Door middel van een koppeling van verschillende sporen gaan we werken aan transformationeel leren en ontwikkelen.

Rol gemeente

De rol van de gemeente is om SWT's optimaal te faciliteren in het uitvoeren van hun taken en tegelijk scherp genoeg te sturen op de beoogde doelstellingen. Daarnaast heeft de gemeente een rol om als partner in de keten en samenleving verbindingen tot stand te laten komen.

Hier onderscheiden we diverse rollen:

- rol van de raad
- rol van het college
- rol van het management/organisatie

Voor de gemeenteraad is het van belang om door het benoemen van kaders voor de opgedragen taken de sturing en controletaak van de raad te borgen.

Sturing/regie

Sociale wijkteams en backoffice (los van de kanalen buiten de gemeente) zijn toegang tot zorgverlening en daarin wordt ook keuze gemaakt voor wijze waarop zorg verleend gaat worden. Dit betekent dat zij cruciale rol vervullen bij het realiseren van zo goed mogelijke resultaten tegen zo laag mogelijke kosten. Gemeenten zal daarom de werkwijze en de resultaten van de sociale wijkteams goed moeten volgen/monitoren.

Het is daarom van belang dat de gemeente beschikt over methoden en systemen om gegevens over inhoud, kosten en baten te verzamelen en te analyseren. Het college stuurt vervolgens actief op de samenhang daartussen. Er zijn meerdere initiatieven in Nederland voor het monitoren van wijkteams en breder voor het Sociaal Domein. De onlangs door de VNG (zie bijlage 2) ingezette koers zullen wij omarmen. Hierdoor wordt het voor de raad mogelijk goede vergelijkingen te maken met andere gemeenten in het land.

Sturen betekent dat de gemeenteraad het college aanspreekt op haar rol. Aangezien de meetbaarheid of toerekenbaarheid van behaalde resultaten van de populatie niet alleen afhangt van de prestaties van het wijkteam of de backoffice moet er ook voldoende ruimte zijn voor subjectieve beoordeling van de uitvoering van haar taken.

Een gerelateerd punt is hoe snel en fors het college de aanbieders financieel afrekent bij achterblijvende prestaties. Dat vermindert mogelijk de slagkracht om te verbeteren. Een strategisch partnerschap betekent enerzijds dat aanbieders enige tijd krijgen zich te verbeteren, maar anderzijds dat gemeenten in geval van tegenvallende inhoudelijke en financiële resultaten ook meer sturend kunnen optreden bij het realiseren van verbeteringen.

Daarnaast is het ook de rol van de gemeente om te sturen op samenhang van de verschillende wijken binnen een gemeente en om lokale verkokering te voorkomen (vooral van belang bij het contracteren van meerdere aanbieders, als verschillende aanbieders in verschillende wijken actief zijn).

Kaders voor monitoring Stichtse Vecht

Op basis van een mooi samenspel van co-creatie van raadsleden, ambtelijke organisatie en college komen wij met de volgende 5 overall-kaders:

1. Het leveren van de goede zorg op de juiste tijd. D.w.z. zorg op maat en zorg die aan kwaliteitseisen voldoet.
2. De rijksmiddelen blijven taakstellend
3. Het kunnen vaststellen van een bovenwaartse trend van 2^e naar 1^e lijn en van 1^e naar 0^e lijn.
4. De vernieuwing (transformatie) moet binnen 3 jaar aantoonbare voordelen voor de klant bieden.
5. De monitoring moet te vergelijken zijn met gemeenten in Nederland (benchmarks VNG/KING/Waar staat je gemeente.nl).

Om deze kaders specifiek te kunnen maken zou bij de uitwerking hiervan de volgende “kadertermen” kunnen worden gebruikt:

Preventie en vroeg signalering leiden tot afnemende dure zorgvraag: Te ontwikkelen zijn dan de baten die te meten zijn uit de (financiële) investeringen.

Makkelijke toegang. Hierbij onderscheiden wij drie “meetpunten”, te weten:

- a. Informatie voor de klant om de toegang ook gemakkelijk te kunnen vinden (communicatie)
- b. Tijd, de tijdsduur die verstrijkt tussen het moment waarop de klant het gevoel heeft zorg nodig te hebben en het moment waarop de zorg feitelijk wordt verleend. Dus geen wachtlijst.
- c. Kosten en inspanningen die nodig zijn om een gemakkelijke toegang te hebben. Te ontwikkelen is dus om vanuit de genoemde drie invalshoeken inzicht te krijgen in de tijd die ligt tussen aanmelding en het vervullen van de reële zorgvraag. Op grond van die gegevens kan een acceptabele responstijd gedefinieerd worden. Onderdeel hiervan is de tijd die binnen een wijkteam realistisch en acceptabel is voor overleg, afstemming, consultatie e.d.

Wachtlijsten: Te ontwikkelen is inzicht in de tijd die ligt tussen een hulpvraag en feitelijke hulpverlening. Op grond van die gegevens is zicht te krijgen op wat acceptabel is te zien als wachttijd. Ook al is de makkelijke toegang geborgd kunnen er daarna nog wel wachtlijsten gaan ontstaan. Vandaar dat dit aspect apart genoemd wordt.

Effectiviteit. De tijd die verantwoord is om een zorg- of begeleidingstraject succesvol af te sluiten. Per categorie zou hiervoor een indicator ontwikkeld kunnen worden. Iets als een urennorm per categorie. Noot: Effectiviteit van zorg wordt niet alleen bepaald door tijdsduur van het traject.

Zelfredzaamheid: Zicht krijgen op het verminderen van professionele hulpverlening door toename van samenredzaamheid. Dit effect zou meetbaar gemaakt kunnen worden door verbreding van de basis van de zorgpiramide en kostenverlaging in de top. Hiervoor is een nulmeting nodig: Wat zijn de gemiddelde kosten in de top per jaar of aantal jaren (zo nodig per categorie)? Ook:

Doen wat lokaal kan en kleinschaligheid: Aantal organisaties waarvan gebruik wordt gemaakt die lokaal en kleinschalig zijn georganiseerd. De norm zou kunnen zijn een (1) concreet persoon als hulpverlener per casus.

Noot: Als je kijkt naar de kaders moeten we oppassen dat we niet verstrikt raken in meting van (maatschappelijke) effectiviteit, of effectiviteit van zorgprocessen. Mogelijk kunnen we daarover pas in 2017-2018 meer zeggen omdat er dan een database aan beproefde methodieken is ontstaan voor zorgverlening.

Kanttekeningen

Graag geven wij u een aantal do's en don'ts mee.

1. Gebruik bij de uitwerking van de monitoring ook bestaande indicatoren (VNG) omdat je dan kunt vergelijken met andere gemeenten (benchmark).
2. Doe geen dingen die niet hoeven.
3. E.e.a. mag niet leiden tot meer bureaucratie en extra overlegvormen.
4. Het is belangrijk dat de kaders voor de monitoring raadsbreed worden gedragen waardoor we gezamenlijk de komende rapportage kunnen toetsen.

Communicatie

De collega's van Wijdemeren en Weesp zullen hiervan op de hoogte worden gesteld.

Financiën en risico's

n.v.t.

10 maart 2015

Voorzitter van de Kadergroep monitoring sociaal domein

R. Roos

Burgemeester en wethouders van Stichtse Vecht

Gemeentesecretaris

Burgemeester